S 64/02-661/02-VO II V Brně dne 15.4.2002

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení S 64/02, zahájeném dne 11.3.2002 dle § 8 a § 9 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve spojení s § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), na návrh jednoho z účastníků řízení, společnosti Barum Continental spol. s r.o., se sídlem Otrokovice, Objízdná 1628, okres Zlín, PSČ 765 31, IČ 45 78 82 35, ve věci povolení individuální výjimky ze zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž dle § 8 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, pro dohodu o výhradní distribuci zboží ve vymezeném území, obsaženou ve „Smlouvě o franchisingu“ uzavřené dne 31.1.2002 mezi Barum Continental spol. s r.o., se sídlem Otrokovice, Objízdná 1628, okres Zlín, PSČ 765 31, IČ 45 78 82 35 (poskytovatel franchisy) a Josefem Komínkem, Jiříkovice 68, 592 31 Nové Město na Moravě, IČ 64 41 72 98 (nabyvatel franchisy) vydává toto

r o z h o d n u t í:

Dle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, se **povoluje individuální výjimka** ze zákazu dohod narušujících hospodářskou soutěž pro dohodu o výhradní distribuci plášťů, duší a vložek zn. BARUM, CONTINENTAL, UNIROYAL, SEMPERIT, GENERAL TIRE, koncernových privátních značek a dalšího smluvního zboží ve vymezeném území, obsaženou v čl. II. bod 3. písm. a), čl. III. bod 3., čl. VII. bod 5. a čl. IX. bod 10. „Smlouvy o franchisingu“ ve znění příloh č. 1 až 5, uzavřené dne 31.1.2002 mezi společností Barum Continental spol. s r.o., se sídlem Otrokovice, Objízdná 1628, okres Zlín, PSČ 765 31, IČ 45 78 82 35 a Josefem Komínkem, Jiříkovice 68, 592 31 Nové Město na Moravě, IČ 64 41 72 98, která je zakázanou a neplatnou dohodou ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů. **Individuální výjimka se povoluje na dobu 5 let** od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel dne 11.3.2002 návrh na zahájení správního řízení ve věci povolení individuální výjimky ze zákazu dohod podle § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále jen „zákon“), podaný dle § 8 a 9 zákona společností Barum Continental spol. s r.o., se sídlem Otrokovice, Objízdná 1628, okres Zlín, PSČ 765 31, IČ 45 78 82 35 (dále jen „Barum Continental“ nebo „poskytovatel“). Návrh na povolení individuální výjimky ze zákazu dohod byl podán pro dohodu o výhradní distribuci vybraného zboží společnosti Barum Continental ve vymezeném území, obsaženou ve Smlouvě o franchisingu uzavřenou mezi účastníky řízení, jimiž jsou Barum Continental a Josef Komínek, Jiříkovice 68, 592 31 Nové Město na Moravě, IČ 64 41 72 98 (dále jen „Josef Komínek“ nebo „nabyvatel“) dne 31.1.2002. Povolení individuální výjimky bylo požadováno na období 5 let (viz str. 1 spisu).

Jednáním ve správním řízení byl na základě plné moci ze dne 8.2.2002 za oba účastníky správního řízení zmocněn pan František Vondra, zaměstnanec společnosti Barum Continental, obchodní divize, 765 31 Otrokovice (dále jen „zástupce“), plná moc viz str. 37 spisu.

Předmětem „Smlouvy o franchisingu“ (dále jen „Smlouva“), kterou poskytovatel s nabyvatelem uzavřeli, je společná forma podnikání, vycházející z podmínek obsažených v této Smlouvě, marketingového manuálu a jednotného prodejního stylu Barum poskytovatele a využívající vlastní podnikatelské aktivity nabyvatele za účelem prodeje smluvních výrobků a provozování pneu prodejny a servisu.

Poskytovatel je pro Českou republiku výhradním distributorem plášťů, duší a vložek chráněných ochrannou známkou BARUM, CONTINENTAL, UNIROYAL, SEMPERIT, GENERAL TIRE, koncernových privátních značek a distributorem dalšího zboží jehož seznam je uveden v příloze č. 1 Smlouvy (např. pneu Michelin, výrobků ze závodů Mitas, Rubena, Matador a další zboží) a dále je vlastníkem obchodních postupů, know-how při prodeji a servisování těchto smluvních výrobků, jakož i ochranné známky a obchodního názvu BARUM a okřídleného B vztahujícího se k činnosti pneu prodejen a servisů. Poskytovatel vytváří jednotnou síť pneu prodejen a servisů, sestávající ze sítě vlastních provozoven a doplněné o právně samostatné podnikatelské subjekty podnikající na základě franchisingového systému distribuce. Tato síť se vyznačuje zejména jednotnou obchodní politikou, používáním a propagací jednotného obchodního názvu, ochranné známky a loga BARUM B, které vlastní poskytovatel, shodnou technickou a vzhledovou úrovní servisů, vytvořením shodné kvality prodeje a servisů, zajištěním dalšího prodeje smluvních výrobků distribuovaných poskytovatelem.

Poskytovatel franchisy se zavazuje dodávat nabyvateli franchisy smluvní výrobky, poskytnout právo provozovat smluvní podnikání pod ochrannou známkou registrovanou pod č. 193289 BARUM B a povoluje mu provádět marketing a reklamu pod povoleným jménem (BARUM B).

Na základě Smlouvy je nabyvatel franchisy oprávněn výhradně prodávat výrobky (pneu pláště, duše a vložky) specifikované v čl. I. a v příloze č. 1 Smlouvy (tzv. smluvní výrobky) na vymezeném území - viz čl. II. bod 3 písm. a) Smlouvy a příloha č. 5 Smlouvy.

Integrální součástí Smlouvy jsou přílohy č.1 až 5, které obsahují … (obchodní tajemství).

Zahájení řízení o povolení individuální výjimky ze zákazu dohod bylo v souladu s § 9 odst. 1 zákona oznámeno v Obchodním věstníku. Ve stanovené lhůtě nebyly zaslány žádné námitky proti povolení výjimky.

V souladu s § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád) bylo zplnomocněnému zástupci účastníků řízení dne 15.4.2002 umožněno vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí a ke způsobu jejich zjištění. Zástupce účastníků řízení svého práva využil. Při seznámení se s podklady pro rozhodnutí nevznesl zástupce účastníků řízení žádné připomínky na doplnění (protokol str. 45 spisu).

Charakteristika účastníků řízení

Společnost Barum Continental, je zapsána v obchodním rejstříku, vedeném Krajským soudem v Brně, oddíl C, vložka 15057. Společnost byla do obchodního rejstříku zapsána dne 5.2.1993. Předmětem podnikání je především výroba plášťů osobních, nákladních a zemědělských, dále koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, výroba kaučukových směsí, výroba a oprava strojů a zařízení v oblasti gumárenské a plastikářské technologie apod.

Nabyvatel franchisy, podnikatel Josef Komínek, podniká na základě Živnostenského listu (viz str. 28 spisu) pod obchodním jménem Josef Komínek. Jeho předmětem podnikání je dle Živnostenského listu nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej. Svou podnikatelskou činnost provozuje v jediné provozovně Jiříkovice 68, 592 31 Nové Město na Moravě.

Majetkové a personální propojení

Společnost Barum Continental je vlastněna z … (obchodní tajemství) společností Semperit Reifen Aktiengesellschaft, Rakousko (dceřinou společností Continental AG, Hannover), ze … (obchodní tajemství) společností Korso GmbH (společný podnik firem Continental a Michelin), … (obchodní tajemství) vlastní přímo Continental AG. Vedle majetkového propojení jsou společnosti propojeny i personálně.

V ČR má v současné době společnost Barum Continental majetkovou účast v následujících dceřiných společnostech:

- BARUM CENTRUM PRAHA, spol. s r.o., ve které činí její majetkový podíl … (obchodní tajemství). Jedná se o společnost, která ve své činnosti má mimo jiné zahrnuto i koupi zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, poradenskou činnost v oblasti gumárenských výrobků, pneuservis, vulkanizaci a zprostředkovatelskou činnost v oblasti obchodu, nakládání s odpady v režimu volné živnosti – pneumatiky apod.
- PNEU KAFKA, a.s., ve které činí její majetkový podíl … (obchodní tajemství). Tato společnost má jako předmět podnikání akviziční činnost a sběr ojetých pneumatik, včetně reklamy a servisu a v rámci výše uvedené činnosti. Dále odbytovou, zásobovací a obchodní činnost se všemi druhy výrobků, zejména výrobky a polotovary gumárenskými, plastikářskými včetně doplňujícího sortimentu, výrobky pro motorismus, auto a moto turistiku, sport a využití volného času, potřeby pro domácnost. V rozsahu nevyžadujícím zvláštní povolení vyvíjí společnost zahraniční obchodní činnost.
- BARUM KAFKA, s.r.o., ve které činí její majetkový podíl … (obchodní tajemství). Předmětem jejího podnikání je obchodní činnost – koupě zboží za účelem dalšího prodeje

a prodej, vyjma činností uvedených v § 3 živnostenského zákona a vyjma činností, uvedených v příloze 1.-3. živnostenského zákona a provozování pneuservisu.

- BAWE, spol. s r.o., ve které činí její majetkový podíl … (obchodní tajemství). Předmětem jejího podnikání je koupě zboží za účelem dalšího prodeje a prodej a vulkanizace.
- Pneu služby, s.r.o., ve které činí její majetkový podíl … (obchodní tajemství). Předmětem podnikání této společnosti je nákup zboží za účelem dalšího prodeje a prodej, skladovací služby, zprostředkovatelská činnost a opravy motorových vozidel.

Nabyvatel franchisy podnikatel Josef Komínek nemá žádnou majetkovou ani personální účast v jiných společnostech.

Oba účastníci řízení jsou soutěžiteli ve smyslu § 2 odst.1 zákona.

Dohoda o výhradní distribuci je obsažena ve Smlouvě o franchisingu.

Franchisa je definována jako soubor práv průmyslového a duševního vlastnictví, vztahující se na ochranné známky, obchodní jména, názvy obchodů, užitné vzory, průmyslové vzory, know-how a patenty, které mají být využívány při prodeji zboží nebo poskytování služeb konečným uživatelům. Od ostatních distribučních ujednání se odlišuje závazkem nabyvatele franchisy platit poplatky za užívací právo k franchise. Dalším znakem je společné označení nebo název obchodu (provozovny) a jednotná prezentace prodejních prostor s tím, že nabyvatel franchisy je jasně označen jako nezávislý podnik. Zprostředkované know-how je souborem informací vyplývajících z praxe a testování vlastníka franchisy, který je pro systém distribuce podstatný a identifikovatelný. Dalším znakem franchisy je průběžné poskytování obchodní a technické pomoci nabyvateli franchisy jejím poskytovatelem – např. poskytování pravidelných školení, pomoc při propagaci a při analýzách trhu apod.

Součástí franchisingového způsobu distribuce zboží nebo služeb bývají dohody o výhradní distribuci ve vymezeném území. Mezi povolená omezení soutěže na straně nabyvatele franchisy patří např. omezení aktivního prodeje smluvního zboží mimo vymezené území, přičemž pasivní prodej mimo vymezené území nesmí být nabyvateli franchisy zakazován. Nabyvatel franchisy může být ve Smlouvě zavázán nevyrábět, neprodávat ani neužívat zboží konkurující zboží, které je předmětem franchisy. Tento závazek však nesmí být rozšířen na náhradní díly nebo na příslušenství k tomuto zboží. Nabyvatel franchisy také nesmí být přímo nebo nepřímo omezován poskytovatelem franchisy v určování prodejních cen zboží a služeb, které jsou předmětem franchisy.

Smlouva uzavřená mezi společností Barum Continental a podnikatelem Josefem Komínkem Kopeckým upravuje výhradní distribuci smluvního zboží dodávaného společností Barum Continental na bázi franchisingu, v území vymezeném jednotlivým distributorům, mezi něž patří také podnikatel Josef Komínek.

Dohoda o výhradní distribuci obsažená ve Smlouvě

- Dle čl. II. bodu 3. písm. a) Smlouvy se nabyvatel zavazuje prodávat smluvní výrobky **na trhu vymezeného území**, plně využívat možnosti odbytu smluvních výrobků na tomto trhu a propagovat i jinak podporovat dobré jméno smluvního podnikání.

- Seznam smluvních výrobků je uveden v příloze č. 1 Smlouvy a zahrnuje jednak výrobky (pneu pláště, duše a vložky) chráněné ochrannou známkou BARUM, CONTINENTAL, UNIROYAL, SEMPERIT, GENERAL TIRE, pneu koncernových privátních značek Eurotec, Mabor, Sportiva, Global a další výrobky - pneu Michelin a výrobky ze závodů Mitas, Rubena, Matador a dalších, dále protektory, disková kola, klínové řemeny, materiál a zařízení pro opravy pneu a duší TIP TOP, ostatní pneu a autopříslušenství.

- Dle čl. III. bod 3. Smlouvy se nabyvatel zavazuje, že nebude provádět akvizici a propagaci mimo vymezené území, dále že nebude používat stálé ani příležitostné zprostředkovatele, jakož i zřizovat pobočky, či expediční sklady vně vymezeného území.

- Dle přílohy č. 5 Smlouvy je vymezeným územím území … (obchodní tajemství).

- Dle čl VII. bod 5. Smlouvy se nabyvatel zavazuje v rámci smluvního podnikání nakupovat pláště, duše a vložky a další zboží **výhradně od poskytovatele** jako smluvní výrobky. Tento závazek se nevztahuje na zboží skupiny C a D dle přílohy č. 1 (viz str. 7 spisu), u kterého nabyvatel prokáže výhodnost nákupu od jiného dodavatele. S ohledem na požadavek zabezpečení úrovně smluvního podnikání je však nabyvatel povinen poskytovatele předem písemně informovat o takto nakupovaném zboží.

- Dle čl. IX. bod 10. Smlouvy se nabyvatel zavazuje obchodovat pouze se smluvními výrobky specifikovanými v příloze č. 1 Smlouvy, a tyto nakupovat od poskytovatele. Mimo rámec přílohy č. 1 bude nabyvatel obchodovat pouze v souladu s čl. VII. bod 5. Smlouvy.

Další související ujednání :

- Dle čl. III. bod 4. Smlouvy se nabyvatel zavazuje, že nebude bez souhlasu poskytovatele měnit sídlo provozovny.

- Dle článku IX. bod 3. Smlouvy se nabyvatel zavazuje, že nebude získávat majetkové účasti ve společnostech konkurujících poskytovateli, pokud by tyto účasti daly nabyvateli pravomoc ovlivňovat ekonomickou aktivitu těchto společností ani uzavírat franchisingové smlouvy se společnostmi, které jsou konkurenty poskytovatele při výrobě a prodeji plášťů, duší a vložek.

- Dle čl. IX. bod 5. Smlouvy nabyvatel nebude bez souhlasu poskytovatele provozovat podnikatelskou činnost dle této Smlouvy z jiného místa než z provozovny.

Ostatní ustanovení Smlouvy, či její přílohy, se týkají platebních a dodacích podmínek dodávky výrobků, dalších povinností poskytovatele vůči nabyvateli a opačně, marketingu a propagace, školení pracovníků nabyvatele, franchisingových poplatků, práva kontroly poskytovatele, doby platnosti Smlouvy, možností ukončení Smlouvy, důvodů pro vypovězení Smlouvy a pro její okamžité ukončení a smluvních pokut.

Smlouva a její přílohy neobsahují žádná omezení či povinnost nabyvatele prodávat smluvní výrobky za ceny stanovené poskytovatelem.

Smlouva je uzavřena na počáteční období … (obchodní tajemství) s tím, že se prodlužuje vždy o jeden další kalendářní rok, pokud jedna ze smluvních stran neoznámí

písemně druhé straně ve lhůtě nejpozději 6 měsíců před koncem roku … (obchodní tajemství), nebo před koncem prodloužené platnosti Smlouvy, že nechce, aby platnost Smlouvy byla prodloužena (viz čl. XI. bod 1. Smlouvy - str. 9 spisu).

Dle čl. IX. bodu 1. Smlouvy je nabyvatel právně samostatnou osobou, která provozuje provozovnu vlastním jménem a na vlastní účet.

V současné době má společnost poskytovatele uzavřeno více jak … (obchodní tajemství) franchisingových smluv pro realizaci výhradního prodeje smluvních výrobků ve vymezených územích. Poskytovatelem je tedy vybudována na celém území České republiky distribuční síť samostatných subjektů, které svým jménem a na svůj účet nakupují smluvní výrobky od poskytovatele a dále je prodávají konečným zákazníkům. V této souvislosti je nutno uvést, že zásobování trhu České republiky smluvními výrobky se též účastní sám poskytovatel franchisy a to prostřednictvím sítě vlastních provozoven – v současné době jde o … (obchodní tajemství) prodejních míst.

Vymezení relevantního trhu

Výrobkový trh je definován omezenou množinou zboží (výrobků, výkonů či služeb, dále jen „výrobky“), které spotřebitelé považují za zaměnitelné nebo nahraditelné vzhledem k jejich vlastnostem, ceně nebo zamýšlenému způsobu použití.

Geografický trh zahrnuje území, kde podmínky soutěže jsou dostatečně homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně odlišné.

Časové vymezení trhu vyjadřuje četnost (pravidelnost, opakovanost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje jej od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle. Je nutné vzít v úvahu i minulý a očekávaný vývoj trhu v čase.

Pro účely vymezení trhu z hlediska výrobkového, vycházel Úřad z následujících skutečností:

Průmysl výroby plášťů zahrnuje jak výrobu nových plášťů, tak i obnovu opotřebovaných plášťů protektorováním. Rozdíl mezi těmito dvěmi skupinami spočívá ve skutečnosti, že pláště obnovené protektorováním již nesplňují takové nároky na životnost a vlastnosti (hlučnost, ekonomie provozu, jízdní vlastnosti apod.) v porovnání s plášti nově vyrobenými. Rozdíl je rovněž v ceně, kdy nové pláště jsou dvakrát až třikrát dražší než pláště protektorované. Protektorované pláště pro nákladní automobily a autobusy se používají více než protektorované pláště pro osobní automobily. Důvodem je, že zatímco pláště pro osobní automobily není potřeba vyměňovat pravidelně (je na rozhodnutí spotřebitele, zda osobní automobil bude pro osobní potřebu používat či nikoliv), pláště pro nákladní automobily a autobusy je nutné obměňovat častěji, neboť v rámci pravidelného užívání pro dopravu a přepravu musí vozidlo splňovat technické požadavky s ohledem na bezpečnost silničního provozu. Jelikož nákup nových plášťů představuje pro spotřebitele velké finanční výdaje, je z cenových důvodů upřednostňována oprava opotřebovaných plášťů protektorováním – pokud je kostra (rám) pláště v dobrém stavu, je možné protektorováním prodloužit užívání plášťů i opakovaně. Na druhé straně vede protektorování k nižší životnosti plášťů a k celkovému zhoršení jejich jízdních vlastností a nelze je tedy používat v případě dálkové přepravy. Na základě shora uvedených skutečností lze konstatovat, že z pohledu spotřebitelů nelze

považovat protektorované pláště za zaměnitelné či nahraditelné zboží ve vztahu k nově vyrobeným plášťům vzhledem k jejich odlišným vlastnostem, ceně i omezenému způsobu užití.

Trh nově vyrobených plášťů zahrnuje dvě kategorie:

- Pláště prodávané do podniků zabývajících se výrobou dopravních prostředků (prvovýroba).
- Pláště prodávané pro náhradní spotřebu konečným spotřebitelům.

Rozdělení trhu nově vyrobených plášťů do dvou kategorií vyplývá ze skutečnosti, že pláště prodávané do podniků zabývajících se výrobou dopravních prostředků nejsou na trhu nabízeny samostatně, nýbrž jsou součástí vozidla a tedy zahrnuty v ceně.

Předmětem dohody posuzované pro účely povolení individuální výjimky jsou pouze pláště prodávané pro náhradní spotřebu konečným spotřebitelům (nikoliv tedy pláště prodávané podnikům zabývajícím se výrobou dopravních prostředků). Ke střetu nabídky a poptávky tedy dochází na trhu nově vyrobených plášťů určených pro náhradní spotřebu konečným zákazníkům.

Trh plášťů obecně zahrnuje několik druhů plášťů zaměřených na rozdílné typy dopravních prostředků, jako:

- pláště pro osobní automobily
- pláště pro automobily nákladní a autobusy
- pláště pro zemědělské stroje

Rozdíl mezi uvedenými druhy plášťů se kromě účelu užití odráží také v ceně, kdy cena za pláště pro nákladní automobily a autobusy je více než čtyřikrát vyšší než cena za pláště pro osobní automobily, stejně tak cena pro pláště pro zemědělské stroje je i šestkrát vyšší než cena za pláště pro osobní automobily.

Každý druh plášťů zahrnuje několik typů, lišících se vzorky (designem), rozměry a chemickým složením. Výběr druhu a typu pláště závisí především na typu dopravního prostředku, pro který má být plášť použitý a rovněž na účelu, k němuž má dopravní prostředek sloužit.

Vzhledem k účelu užití a rozdílům v ceně jsou jednotlivé druhy plášťů z hlediska spotřebitele vzájemně nezastupitelné a tvoří samostatné výrobkové trhy.

Z pohledu geografického společnost Barum Continental distribuuje smluvní výrobky prostřednictvím sítě vlastních prodejních míst (maloobchody, velkoobchody) a sítě nabyvatelů franchisové licence, nacházející se na celém území České republiky. Vzhledem k tomu, že dodává všem nabyvatelům franchisové licence smluvní zboží za stejných podmínek, lze konstatovat, že z hlediska jeho dostupnosti, ale také prodejní ceny pro konečné spotřebitele (stanovené jednotlivými nabyvateli franchisy), jsou podmínky pro získání daného zboží v prodejní síti nacházející se po celém území ČR dostatečně homogenní.

Z časového hlediska má výroba plášťů v České republice dlouhou historii. V posledních letech se na trhu v České republice účastní i zahraniční prodejci plášťů. Nabídka a poptávka má trvalý charakter a vyznačuje se pravidelnými opakovanými dodávkami.

Na základě výše uvedených skutečností byl relevantní trh pro účely správního řízení vymezen z hlediska

- výrobkového: jedná se o tři samostatné výrobkové trhy nových plášťů určených pro náhradní spotřebu konečným spotřebitelům, a to:

  pláště pro osobní automobily
  pláště pro nákladní automobily a autobusy
  pláště pro zemědělské stroje

- geografického: jako území České republiky

- časového: jde o trh trvalý, s pravidelně se opakujícími dodávkami zboží.

Pokud jde o ostatní zboží dle Smlouvy (disková kola, klínové řemeny atd. - viz příl. č.1 Smlouvy) neprojeví se výrazněji dopad dohody o výhradní distribuci na trzích tohoto zboží a proto Úřad od vymezení těchto trhů upustil.

Na vymezených relevantních trzích působí řada soutěžitelů. Kromě společnosti Barum Continental působí na trhu v České republice ve výrobě plášťů osobních, nákladních a zemědělských i společnost MITAS a.s. V České republice dále působí prostřednictvím svých dceřinných společností zahraniční výrobci plášťů a některé další společnosti zabývající se dovozem plášťů od zahraničních výrobců. Jedná se například o následující společnosti:

- Goodyear Dunlop Tires Czech s.r.o. (pod značkami GOODYEAR, DUNLOP, FULDA, PNEUMANT,SAVA, DEBICA),
- Pirelli Tyre (EUROPE) S.A. – Czech (pod značkou PIRELLI, CEAT, COURIER, ARMSTRONG, FORMULA),
- MICHELIN Česká republika s.r.o. (pod značkami MICHELIN, KLEBER, KORMORAN, BF GOODRICH,TAURUS),
- Bridgestone/Firestone CR, s.r.o. (pod značkami Bridgestone, Firestone, Europa),
- Matador Praha spol. s r.o. (pod značkou MATADOR) a další.

Všichni výrobci distribuují uvedené zboží v rámci celé České republiky prostřednictvím svých prodejních míst. Společnost Barum Continental prostřednictvím své distribuční sítě (velkoobchody, maloobchody a síť franchisantů dle již dříve uzavřených franchisových smluv) prodává na území České republiky kromě plášťů pod značkami vlastního koncernu, tj. BARUM, SEMPERIT, CONTINENTAL, UNIROYAL, GENERAL TIRE, SPORTIVA, MABOR, EUROTEC, GLOBAL, i pláště konkurenčních značek jako SAVA, MATADOR, MITAS, MICHELIN, a další. Společnost MITAS a.s. prodává pláště pod značkou MITAS prostřednictvím distribuční sítě jak své sesterské společnosti Obnova Brno, a.s., tak i společnosti Barum Continental. Stejně tak ostatní soutěžitelé působící na území České republiky (Goodyear ČR s.r.o., Michelin Česká republiky s.r.o. a další) prodávají pláště v prodejních místech, která se nacházejí na území celé České republiky.

Celkový podíl společnosti Barum Continental na zásobování trhů daného zboží za r. 2001 převýšil na jednotlivých výrobkových trzích … (obchodní tajemství) celkového objemu tuzemského trhu daného zboží a to nejvýše u pneu pro zemědělské stroje; u zbývajících dvou trhů přesáhl jen nepatrně uvedenou hranici. Žádný z ostatních soutěžitelů, působících na uvedených trzích, např. Michelin Česká republiky s.r.o. a další, nedosahuje … (obchodní tajemství) podílu na jednotlivých výrobkových trzích. Společnost Barum Continental distribuuje kromě pneu vlastních koncernových značek, na základě uzavřených smluv také pneu jiných výrobců (viz výrobky jiných značek dle příl. č. 1 Smlouvy). Pokud jde o podíl pneu koncernových značek Continental, tento je u všech trhů mírně nižší, přičemž u pneu pro nákladní automobily a autobusy i pod hranicí … (obchodní tajemství); u pneu pro zemědělské stroje se pohybuje … (obchodní tajemství). Celkově lze soutěžní prostředí hodnotit jako dobré, zastoupené řadou významných výrobců pneu výrobků.

Posouzení dohody o výhradní distribuci z hlediska zákona a vyhlášky č. 198/2001 Sb.

Podle § 1 zákona je účelem tohoto zákona ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a služeb proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo, za podmínek stanovených tímto zákonem, jejímu ohrožení (dále jen „narušení“) dohodami soutěžitelů, zneužitím dominantního postavení soutěžitelů, nebo spojením soutěžitelů.

Podle § 3 odst. 1 zákona jsou dohody mezi soutěžiteli, rozhodnutí jejich sdružení a jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě (dále jen „dohody“), které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže, zakázané a neplatné, pokud tento nebo zvláštní zákon nestanoví jinak nebo pokud úřad nepovolí svým rozhodnutím nebo vyhláškou z tohoto zákazu výjimku.

Podle § 6 odst. 1 zákona se zákaz dohod podle § 3 odst. 1 zákona nevztahuje na vertikální dohody mezi soutěžiteli, pokud společný podíl účastníků dohody na relevantním trhu nepřesahuje 10%. U dohod, u nichž podíl účastníků na relevantním trhu nepřevyšuje tuto hranici, není jejich dopad na hospodářskou soutěž významný a proto jsou ze zákazu dohod narušujících soutěž vyňaty (tzv. dohody „de minimis“). Vynětí však nelze uplatnit v případech stanovených v § 6 odst. 2 zákona (vertikální dohody o cenách, narušení hospodářské soutěže kumulativním účinkem souboru takových vertikálních dohod apod.).

Od 1.7.2001 nabyla účinnosti vyhláška Úřadu č. 198/2001 Sb., o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona, pro určité druhy vertikálních dohod, tzv. bloková výjimka (dále jen „vyhláška“). Při splnění podmínek stanovených ve vyhlášce mohou soutěžitelé pro své vertikální distribuční dohody, které by jinak byly dohodami zakázanými a neplatnými ve smyslu § 3 odst. 1 zákona, využít této obecné výjimky ze zákazu takových dohod.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) vyhlášky se zákaz dohod podle § 3 odst. 1 zákona nevztahuje na vertikální dohody mezi soutěžiteli, jestliže podíl dodavatele na trhu daného zboží nepřesahuje 30%. Je-li podíl dodavatele vyšší, nemohou soutěžitelé pro své vertikální dohody (naplňující jinak ust. § 3 odst. 1 zákona) využít výhod blokové výjimky.

Smlouva o franchisingu obsahuje dohodu o výhradní distribuci, a to o výhradním prodeji zboží. Dohody o výhradním prodeji jsou dohody, v nichž se dodavatel zaváže dodávat smluvní zboží za účelem jeho dalšího prodeje na vymezeném území pouze jednomu výhradnímu prodejci. Výhradní prodejce navíc bývá zavázán nevyrábět ani nedistribuovat

zboží, které smluvnímu zboží konkuruje. Současně se dodavatel zavazuje nejmenovat v daném území jiného distributora daného zboží.

Dohody o výhradním prodeji jsou dohodami narušujícími soutěž v několika směrech. Výhradní distributor je omezen ve své podnikatelské svobodě rozhodovat o volbě svého prodávaného sortimentu a o volbě zásobovacích zdrojů (dodavatelů těchto výrobků) dle nejvýhodnějších nabízených podmínek, neboť je zavázán prodávat výhradně zboží dodávané jedním dodavatelem (v daném případě plášťů, duší a vložek dodávaných společností Barum Continental). Současně dochází k omezení soutěže i mezi distributory u daných výrobků, neboť žádný jiný distributor na daném území nemá přístup ke zboží, které je předmětem dohody o výhradním prodeji (zboží dodávané poskytovatelem) a nemůže je nabízet za konkurenčních podmínek (resp. může je získat od výhradního distributora, avšak nikoli za srovnatelných podmínek, jako je získal výhradní distributor).

Taková dohoda je tedy zakázanou a neplatnou ve smyslu § 3 odst. 1 zákona, pokud pro ni nelze aplikovat vynětí ze zákazu dohod narušujících soutěž z důvodu, že její dopad na soutěž je nepatrný, a pokud pro ni nelze využít výhody blokové výjimky.

Úřad po posouzení dohody o výhradní distribuci obsažené ve Smlouvě konstatuje, že na ni nelze aplikovat ust. § 6 odst. 1 zákona o dohodách zanedbatelného významu pro hospodářskou soutěž („de minimis“), které jsou ze zákazu § 3 odst. 1 zákona obecně vyňaty za podmínky, že společný podíl účastníků dohody na relevantním trhu … (obchodní tajemství). Důvodem nemožnosti aplikovat na uvedenou dohodu pravidlo „de minimis“ je skutečnost, že společný podíl účastníků dohody na relevantním trhu převyšuje … (obchodní tajemství).

Dále Úřad ověřil, že účastníci dohody nemohou pro uvedenou dohodu rovněž využít obecnou výjimku ze zákazu dohod narušujících soutěž podle § 3 odst. 1 zákona, upravenou ve vyhlášce. Důvodem je nesplnění podmínky ust. § 4 odst. 1 vyhlášky, neboť podíl společnosti Barum Continental (poskytovatele) u vymezených trhů zboží přesahuje … (obchodní tajemství).

K podanému návrhu se Úřad dále zabýval posouzením dohody z hlediska § 8 zákona (povolení individuální výjimky).

Praxe v EU

Obdobně se přistupuje k posuzování vertikálních dohod o výhradním prodeji také v soutěžním právu EU. Dohody o výhradním prodeji jsou v současné době v rámci soutěžního práva upraveny Nařízením Evropské komise č. 2790/1999 ze dne 22.12.1999 o aplikaci čl. 81 (3) Smlouvy o ES na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě – tzv. bloková výjimka (OJ L 336 ze dne 29.12.1999), která nabyla účinnosti dne 1. července 2000. Bloková výjimka obsažená ve výše uvedeném nařízení nahradila tři nařízení o blokových výjimkách pro dohody o výhradním prodeji, dohody o výhradním nákupu a dohody o franchise. Hlavním rysem blokové výjimky platné pro vertikální dohody je poskytnutí obecné výjimky z aplikace soutěžních pravidel ES (tzv. „bezpečný přístav“ – safe harbour) pro podnikatelské subjekty, jejichž tržní podíl je nižší než 30%. Pokud je tržní podíl daného podniku vyšší než je tato hranice, je nezbytné požádat Komisi o udělení individuální výjimky.

Posouzení dohody z hlediska individuální výjimky

I když dohody o výhradní distribuci obecně narušují hospodářskou soutěž, mohou přinášet i pozitivní efekty z hlediska spotřebitelů, např. vést ke zlepšení distribuce zboží (v důsledku soustředění se na propagaci, prodej a péči o kvalitu určitého druhu zboží) a umožnit tak spotřebitelům sdílet spravedlivý díl výsledných výhod. Na návrh soutěžitelů proto může Úřad v souladu s § 8 zákona povolit individuální výjimku ze zákazu dohod uvedených v § 3 odst. 1 zákona. Předpokladem povolení výjimky je, že budou kumulativně splněny všechny podmínky uvedené v § 8 písm a) – c) zákona.

Účastníci v souladu s § 9 odst. 1 zákona uvedli zejména následující důvody, pro které výjimku ze zákazu dohod požadují:

- Realizovaná Smlouva přispívá ke zlepšení odbornosti a kvality prodeje, neboť konečný spotřebitel obdrží zboží i služby ve standardní autorizované kvalitě.
- Odbornost a kvalita při prodeji bude pro partnery zajišťována zejména prostřednictvím 2x ročně realizovaných školení, které má v náplni část produktovou - o technických vlastnostech a přednostech jednotlivých značek pneumatik a část obchodní, kdy jsou nabyvatelé franchisy školeni v obchodní dovednosti práce se zákazníkem.
- Nabyvatelé franchisy jsou jako první začleněni v nových projektech poskytovatele; jako příklad lze uvést projekt ABC, který zahrnuje i tyto smluvní partnery do sítě pneuservisů s nadstandardními službami rozšířenými o drobný servis automobilů. Know-how této aktivity je kryto značkou BARUM.
- Cílem je nabídka co nejširšího sortimentu zboží umožňující co nejširší pokrytí požadavků zákazníka, včetně související problematiky týkající se servisních služeb např. problematiky brzd, výfuku, tlumičů pérování, geometrie podvozku apod. Tyto hmotné produkty jsou doplněny o duševní část vysoké odbornosti prodeje, nabyvatelé franchisy, jsou prezentováni jako součást koncernu a obdrží certifikát, který potvrzuje standard jejich prodeje a služeb.
- Smlouva neukládá nabyvateli omezení nadbytečná pro dosažení jejich cílů.
- Povolení individuální výjimky nevyloučí hospodářskou soutěž na podstatné části trhu, neboť podstatou myšlenky obchodní spolupráce na bázi franchisingu je získání a udržení zákazníka na základě komplexní nabídky, která dává zákazníkovi možnost využít rozdílnosti značek.

Ke splnění podmínky § 8 písm a) zákona dále účastníci řízení uvedli:

Dohoda přinese zejména zlepšení úrovně prodeje (standardu služeb zákazníkům), servisu a odbornosti poradenství u smluvního prodejního místa, a to na úroveň rovnocennou vlastní prodejní síti Barum Continental. Poskytovatel vlastní certifikát kvality dle ISO 9001, který zahrnuje nejen kvalitu výrobků, ale i určitou úroveň poskytovaných služeb a chce na tuto úroveň pozvednout i ostatní prodejce svého zboží. Zákazníkovi v návaznosti na Smlouvu plynou záruky prodeje zboží s garantovanou kvalitou (spojenou s obchodním jménem poskytovatele), s vysokým standardem služeb zákazníkům, odborností servisu a technického poradenství (včetně operativního poradenství a včetně vyřizování reklamací dle jednotných podmínek poskytovatele). Smlouva dovoluje spotřebitelům přiměřeně se podílet na výhodách z ní vyplývajících, protože spojuje výhodu jednotné prodejní sítě s existencí obchodníků osobně zainteresovaných na účinném fungování jejich firem. Stejnorodost sítě a neustálá spolupráce (poradenství, školení, konference za účelem výměny zkušeností s prodejem

smluvních výrobků) mezi poskytovatelem a nabyvatelem umožňují zlepšení kvality služeb a plynulé zásobování (smluvní zboží je možno odebrat pružněji dle potřeb zákazníků). V jednom prodejním místě je možno kromě plášťů vyráběných pod koncernovými značkami společnosti Barum Continental koupit i pláště výrobců jiných značek (tzv. smluvních plášťů) s možností využít stejné úrovně servisu, jako je tomu u servisu plášťů koncernových značek (komplexnost nabídky).

Ke splnění podmínky § 8 písm b) zákona :

Jako integrální součást Smlouvy musí dohoda o výhradní distribuci respektovat naplnění cílů stanovených smlouvou o franchisingu. V této souvislosti dohoda o výhradní distribuci smluvního zboží na vymezeném území neukládá nabyvateli nadbytečná omezení, která nejsou nezbytná k naplnění cíle uvedeného v § 8 písm a) zákona (zlepšení distribuce zboží, které je i přínosem pro spotřebitele). Omezením nabyvatele je vymezení území pro aktivní prodej; to je však nezbytné, jak již bylo uvedeno k naplnění cílů stanovených Smlouvou. Nabyvatel dále může distribuovat pouze smluvní zboží, které získá od poskytovatele s tím, že toto omezení se netýká obchodování s protektory a se zbožím charakteru autopříslušenství. Toto omezení je odůvodněno snahou o zajištění efektivity a zlepšením standardu prodeje zboží, kdy rozmělňování aktivit nabyvatele na zaměnitelné zboží více dodavatelů by neumožnilo naplnit požadovaný cíl a zajistit plynulost zásobování se zvýšenou péčí o kvalitu smluvních výrobků. Nabyvatel pak není nijak omezen ve stanovení cen, za které bude distribuované zboží prodávat, ani v prodeji zboží, které smluvnímu zboží nekonkuruje.

Ke splnění podmínky uvedené v § 8 písm. c) zákona:

Ač podíl poskytovatele na vymezených relevantních trzích … (obchodní tajemství) je nutno uvést, že soutěže na relevantních trzích se účastní i další soutěžitelé (např. Michelin Česká republika s.r.o., MATADOR Praha spol. s r.o., Goodyear ČR s.r.o., Bridgestone/Firestone CR s.r.o. a další). Dále pak prostřednictvím franchisantů je distribuována jen menší část zboží. V důsledku uvedené skutečnosti dohoda neumožní vyloučit hospodářskou soutěž na podstatné části trhu zboží, které je předmětem dohody.

Závěr:

Po posouzení dohody o výhradní distribuci, jakož i ostatních ustanovení Smlouvy včetně příloh dospěl Úřad k závěru, že dohoda o výhradní distribuci splňuje všechny podmínky uvedené v § 8 zákona, tedy, že přispěje ke zlepšení distribuce zboží; soustředěním úsilí nabyvatele na aktivní prodej smluvního zboží přispěje k plynulosti zásobování a ke zvýšení dostupnosti tohoto zboží pro spotřebitele v maloobchodní síti, umožní provést optimalizaci závozů a snížení nákladů na distribuci zboží. Smlouva umožňuje poskytovateli založit jednotnou obchodní síť, což může pomoci novým soutěžitelům – distributorům pneu, zvláště pak malým a středním podnikatelům, při vstupu na trh. Nabyvateli umožňuje franchisová dohoda založit vlastní prodejnu rychleji, než by k tomu došlo bez zkušeností a pomoci poskytovatele. Stejnorodost sítě prodejen a trvalá spolupráce mezi poskytovatelem a nabyvatelem franchisy zajišťuje stabilní kvalitu výrobků a služeb. Na těchto výhodách budou participovat i spotřebitelé.

Dohoda neukládá soutěžitelům omezení, která nejsou nezbytná pro dosažení těchto cílů a to ani v návaznosti na doplňující ujednání obsažená ve Smlouvě. Rovněž Úřad ověřil, že

neumožní vyloučení hospodářské soutěže na podstatné části vymezených trhů zboží. Dohoda o výhradní distribuci nepovede k zablokování trhu, tj. k vyloučení paralelních dodávek shodného nebo zaměnitelného zboží se zbožím, které náleží k předmětu dohody. Ostatní prodejci výrobků zaměnitelných s výrobky smluvními mohou dodavatele volit bez omezení. Navíc poskytovatel realizuje dodávky na trh i přímo svou vlastní prodejní sítí.

Vzhledem k tomu, že jsou splněny podmínky ust. § 8 písm. a) až c) zákona rozhodl Úřad individuální výjimku povolit. S ohledem na možnost prodlužování dohody vždy o jeden rok byla individuální výjimka (v souladu s ust. § 9 odst. 2 zákona a na žádost účastníků řízení) povolena na dobu 5 let, která začne běžet ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí mohou účastníci řízení podle § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád) podat rozklad k předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to do 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Šárka Vlašínová
ředitelka odboru

Rozhodnutí ve dvojím vyhotovení obdrží:

František Vondra
Barum Continental spol. s r.o.
obchodní divize
765 31 Otrokovice